

Notificatie POP3 2017-1, versie 24 november 2017

Onderdelen die in deze notificatie opgenomen zijn:

1. Agrarisch natuurbeheer
2. Invoering 'vacatiegelden regeling LAG' als toepassing vereenvoudigde kosten optie
3. Nieuwe submaatregel Industriële verwerking agrarische producten
4. Editorial changes:
  - * Hanteren minimum en maximum bedrag
  - * Verlaging steunbijdrage indien er anders sprake is van overfinanciering
  - * aanpassing zinsnede NPI (en andere onderdelen waar dezelfde zin staat)
  - * H15 onder technische bestand: er wordt verwezen naar 1303 art 67 lid 5 d maar het moet zijn lid 5 c
  - * correctie tabel H7 (prestatieraamwerk)
5. Kennismaatregel:
  - * bij alle / samengestelde kennisoverdrachtsacties 80% ipv 60% subsidie
  - * definitie 'appropriate capacity'
6. Verwijderen ex ante conditionaliteit energie efficiency
7. Toevoegen mogelijkheid de minimis steun in hoofdstuk 13
8. Algemene kosten zoals legeskosten toevoegen bij Niet productieve investeringen (4.4.01 en 4.4.02)
9. Aanpassing Maatregel Samenwerking
10. Aanpassing Maatregel Samenwerking en Samenwerking EIP

Ad 1. Agrarisch Natuurbeheer

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing van de beschrijving van maatregelen, waarbij er geen sprake is van een aanpassing van de aan de maatregel toegewezen financiering.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen
Aanpassing maatregel Agrarisch Natuur en landschapsbeheer.

De koppeltabel koppelt beheeractiviteiten aan beheerfuncties binnen een leefgebied, met als doel het kunnen beoordelen of verschillende ecologische uitgangspunten, zoals voldoende voedsel, het tegengaan van predatie en nestgelegenheid in voldoende mate deel uitmaken van een leefgebied. In de praktische toepassing van de koppeltabel is het uitgangspunt dat een specifieke activiteit toegeschreven moet worden aan één beheerfunctie binnen één leefgebied. De ervaring na het eerste jaar uitvoeren in het collectieve stelsel leert dat de koppeltabel op een aantal punten niet voldoende ruimte biedt (in administratieve zin) om maximaal invulling te kunnen geven aan de ecologische effectiviteit (feitelijk beheer).

Daarom wordt voorgesteld een aantal aanpassingen in de koppeltabel door te voeren.

A wijziging van beheerfuncties

Flexibiliteit ten behoeve van ecologische effectiviteit krijgt met name vorm in de onderscheiden beheerfuncties: de functies zijn in de tijd gezien volgend op elkaar, maar door de praktische toepassing van de koppeltabel is er een beperking ten aanzien van dat tijdsaspect. Dat maakt dat het noodzakelijk wordt geacht dat een aantal beheerfuncties binnen de verschillende leefgebieden worden samengevoegd, om recht te kunnen doen aan het feitelijk beheer dat wordt uitgevoerd en daarmee de maximale flexibiliteit te kunnen bieden ten behoeve van de ecologische effectiviteit.

Tevens is voor alle leefgebieden en beheerfuncties geëvalueerd of, in relatie tot ecologische effectiviteit, de juiste activiteiten mogelijk zijn. Dit heeft geleid tot de volgende aanpassingen:

- De combinatie van rust met hoog waterpeil mogelijk te maken (leefgebied Open Grasland, Creëren nat biotoop: kruisje bij beheeractiviteit 1;
- Ecologisch baggeren in het leefgebied natte dooradering mogelijk te maken: kruisje bij beheeractiviteit 26;
- Schoonmaken van de stuw mogelijk te maken bij de Categorie Water voor Waterberging en Waterkwaliteit, en bij de Natte Dooradering voor Optimaliseren fourageer-, en broed en opgroei-mogelijkheden: kruisje bij beheeractiviteit 27 bij Categorie Water en leefgebied Natte Dooradering.

Ook voor de Categorie Water is een evaluatie uitgevoerd naar de effectiviteit van de maatregelen voor de doelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn. Dit heeft geleid tot de volgende aanpassingen:

- Vrijwaring voor beweiding van vee mogelijk te maken bij de Categorie Water voor Water vasthouden: kruisje bij beheeractiviteit 11;
- Gewas maaien en afvoeren mogelijk te maken bij de Categorie Water voor Vernatting en Water vasthouden: kruisjes bij beheeractiviteit 17;
- Aanwezig zijn van indicatorsoorten bij de Categorie Water voor Vernatting en Water vasthouden: kruisjes bij beheeractiviteit 19;
- Uitsluiten van beweiding mogelijk te maken bij de Categorie Water, bij alle functies: kruisjes bij beheeractiviteit 21;
- Verwijderen van snoeiafval mogelijk te maken bij de Categorie Water voor vernatting: kruisje bij beheeractiviteit 24.
- Deze maatregelen dragen bij aan:
  - Een betere waterkwaliteit door het beperken/voorkomen van het afspoelen van nutriënten naar water (vrijwaren voor beweiding, aanwezig zijn van indicatorsoorten, uitsluiten van beweiding),
  - Versterken van de natuurlijk karakter en biotoop van water (verwijderen van snoeiafval), en
  - Inspelen op veranderende klimaatomstandigheden door waterberging op landbouwgrond (gewas maaien en afvoeren) en het realiseren van optimaal peilbeheer (stuwbeheer).

Door de reductie van de beheerfuncties en de aanpassingen van de activiteiten i.r.t. de beoogde doelen als hierboven aangegeven, zijn de kruisjes in de Koppeltabel aangepast waarmee bij de keuze voor het inzetten van activiteiten optimaal rekening gehouden kan worden met de opvolgbaarheid van verschillende activiteiten in de tijd gezien.

B Wijziging van beheeractiviteiten

Aanpassingen zonder inhoudelijke wijziging:

- Een aantal activiteiten die hetzelfde beogen, maar net iets anders gedefinieerd waren, zijn samengevoegd.
- Een aantal activiteiten zijn tekstueel aangepast, ter verduidelijking.
- Een aantal niet toegepaste beheeractiviteiten zijn komen te vervallen.

Inhoudelijke aanpassingen:

Een aantal activiteiten kan in combinatie voorkomen. In geval van weidevogelbeheer zijn de activiteiten die altijd in combinatie voorkomen samengevoegd, ter verduidelijking van de totale activiteit en tevens om binnen de totale activiteit recht te kunnen doen aan de fasering in de tijd, hetgeen ook samenhangt met de samenvoeging van de beheerfuncties.

- De activiteiten 1, 2 en 25 worden daarom samengevoegd tot beheeractiviteit 1 (zwaar beheer, waarbij voor een bepaalde periode géén landbouwkundige bewerkingen zijn toegestaan (en daarmee ook een hoger productieverlies), volledige rust, zonder zoekverplichting).
- Activiteit 1, 2, 5 en 25 worden samengevoegd tot de nieuwe activiteit 5 (aan de feitelijke omstandigheden (aanwezigheid nesten, vogels) aangepaste landbouwkundige bewerkingen (beheer met zoekverplichting(legselsbeheer, eventueel met aanvullende rustperiode)).

Dit komt de flexibiliteit van het beheer ten goede en draagt in die zin bij aan een beter en flexibeler mozaïek. De voorgestelde vereenvoudiging is ecologisch verantwoord, is ecologisch effectiever en verhoogt de flexibiliteit (en daarmee de uitvoerbaarheid).

Daarnaast is bij veel activiteiten het woord beheereenheid vervangen. Deze term wordt in het collectieve stelsel niet meer gebruikt.

Deze wijzigingen gelden voor het jaarlijks beheer vanaf 2018.

C Aanpassing weergave maximale vergoeding door vereenvoudiging

In de vigerende koppeltabel is bij de maximale vergoeding in een aantal gevallen opgenomen "in combinatie met " (een andere activiteit). Dit was aan de orde bij de volgende activiteiten: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 24, 26 en 28. Door de noteerwijze "in combinatie met" wordt de schijn gewekt dat de betreffende activiteiten alléén maar in combinatie met een andere activiteit kunnen voorkomen. Dat is niet het geval. Met de voorgestelde aanpassing van de activiteiten is het tevens mogelijk om de maximale vergoeding sec voor de specifieke activiteit weer te geven.

De uitgangspunten voor de maximale vergoeding blijven ongewijzigd. Er wordt een vergoeding berekend voor de componenten inkomstenderving, gemaakte kosten en overige kosten. In geval van 'combi-activiteiten' wordt er voor de afzonderlijke elementen in de activiteit een maximale berekening gemaakt. De component inkomstenderving wordt in de totale combi van activiteiten uiteraard maar één keer meegerekend.

De vereenvoudiging in de weergave van de maximale vergoeding leidt niet tot andere maximale vergoedingen in de koppeltabel. Bij de activiteiten 6, 7, 9, 24 en 26 had de combi al geen effect op de maximale vergoeding. Bij 27 is de maximale vergoeding ten behoeve van de uniformiteit omschreven van een eenheidsprijs naar een oppervlakte-vergoeding.

Bij de activiteiten 3, 16 en 5 is de maximale vergoeding aangepast: Bij 3 is het maximum verlaagd omdat voorweiden wel een beperking in gebruik is maar tot minder inkomstenderving leidt dan volledige rust (als bij activiteit 1). (bij de berekening wordt uitgegaan van het maximum bedrag bij 1 en daar wordt dan een correctie vanwege voorweiden (= minder inkomstenderving!) vanaf gehaald). Bij 16 is nu sec de maximale vergoeding voor het schoonmaken opgenomen, waardoor de vergoeding is verlaagd. Bij 5 is door de samenvoeging van andere activiteiten nu ook zwaar (uitgesteld) beheer mogelijk, waardoor de maximale vergoeding iets hoger komt te liggen.

D Aanpassing baseline

De baseline wordt vanwege twee redenen aangepast;

1. een actualisatie aan in Nederland vigerende wetgeving;
2. een analyse, mede op basis van controleresultaten, van de baseline. Waarbij beter acht is geslagen op het verschil tussen een agrarisch bedrijf of een collectief als begunstigde.

Onderstaande in het stelsel opgenomen baselinevoorwaarden zijn niet van toepassing op een collectief, en worden geschrapt

- a. Art 71 lid 1 wet GBM en biociden = vakbekwaamheid bij ontvangst, bezit of gebruik middelen;
- b. Art 2a wet gbm en biociden = opslag van middelen;
- c. Gewenste veebezetting = 0 GVE. (geen wettelijke beperking, en dus geen baseline)

De volgende wijzigingen worden doorgevoerd:

- Schrapen baselinevoorwaarden bij activiteiten 4, 5, 7, 9, 16, 19, 20 en 22

De baselinevoorwaarden 'vakbekwaamheid bij ontvangst, bezit of gebruik van gewasbeschermingsmiddelen of biociden' (art. 71 lid 1 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden) en 'opslag van gewasbeschermingsmiddelen of biociden'(art. 2a Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden) raken de activiteiten 4, 5, 7, 9, 16, 19, 20 en 22. Bij al deze activiteiten zijn ook nog andere meer relevante baseline voorwaarden opgenomen. Om die reden worden de twee betreffende baseline-voorwaarden geschrapt.

De enige activiteit waar er sprake is van een meer direct verband tussen met de bedoelde baselinenorm is activiteit 7. Maar voor die activiteit zijn ook de baselinevoorwaarden inzake GLMC en teeltvrije zone en afstand tot oppervlaktewater aan de orde. Daarmee geen noodzaak om nog een ander voorwaarde op te voeren, de baseline is meer dan voldoende aangegeven. Dus ook voor deze activiteit worden de betreffende baselinenormen geschrapt.

- Aanpassing baseline activiteit 8, 11 en 21

De baselinevoorwaarde 'gewenste veebezetting = 0 GVE/ha' is geen wettelijke beperking, en raakt de activiteiten 8, 11 en 21. Voor al deze activiteiten geldt dat er geen andere norm is opgenomen. Dat betekent dat er een andere baselinevoorwaarde moet worden opgevoerd om te kunnen aangeven dat de maximale vergoeding die kan worden verstrekt, wordt gebaseerd op een actie die wordt ondernomen die verder gaat dan wat al wettelijk verplicht is.

Doel bij activiteit 8 en 21 is het behoud/optimaliseren van de biodiversiteit. Een te grote begrazingsdruk en/of zware bewerking en daarmee verdwijnen soorten moet worden voorkomen. Als baseline voorwaarde is daarom toegevoegd: "De te verrichten minimumactiviteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel c, onder iii, van Verordening (EU) nr. 1307/2013 is het jaarlijks maaien van het areaal. Dit betreft artikel 2.2 lid 2 van de Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB

Activiteit 11 is primair gericht op het beschermen van landschapselementen. De baselinevoorwaarde is de instandhouding van landschapselementen. Dit betreft GLMC, artikel 3.1 onder b in samenhang met bijlage 4, paragrafen 4 t/m 6 van de Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB.

- extra baseline activiteit 1 en 5

In Nederland is per 1 januari 2017 de natuurwetgeving aangepast. De natuurwetgeving is samengevoegd in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming. De in deze wet opgenomen voorwaarde om nesten niet te schenden wordt toegevoegd als baselinevoorwaarde. Bij de activiteiten 1 en 5 wordt artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming als extra baseline voorwaarde opgenomen.

E Aanpassing instapvoorwaarde agromilieu- en klimaatverbintenissen

De beperking dat agromilieu- en klimaatsteun voor landschapselementen en watergangen alleen wordt verleend voor landschapselementen die 'grenzen aan landbouwpercelen' vervalt voor het Leefgebiedenbeheer en de Categorie Water (paragraaf 8.2.4.3.5). Deze beperking is niet verplicht op grond van artikel 28 van Verordening 1305/2013 (ELFPO-Verordening).

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen:

Voorgestelde aanpassing zijn gericht op het ecologisch effectiever en meer praktisch bruikbaar maken van de verschillende pakketten. Door de aanpassingen zullen de nagestreefde doelen naar verwachting eenvoudiger kunnen worden bereikt.

d. Impact on the change on indicators:

De voorgestelde aanpassingen zullen de ecologische effectiviteit van het beheer vergroten, maar de aanpassingen zijn niet van invloed op de in het programma opgenomen indicatoren.

e. Relationship between the change and the PA:

Geen

ad 2. Invoering extra mogelijkheden vereenvoudigde kosten LAG

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing in het programma-document door invoering van extra mogelijkheden tot toepassing van vereenvoudigde kosten opties.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

Invoering vereenvoudigde kostenopties

Bij de uitvoering van het POP is geconstateerd dat invoering van een vereenvoudigde kostenoptie 'vacatiegelden leden adviescommissies' een verlaging van de administratieve én uitvoeringslasten tot gevolg zal hebben. Het betreft invoering van de mogelijkheid om de vacatiegeldenvergoeding van leden van LAG's als een sco te declareren. Deze kosten worden op grond van een nationale regeling die voor gelijksoortige werkzaamheden een vergoeding mogelijk maken, eveneens als vereenvoudigde kosten vergoed

([Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden](#), besluit van de minister van BZK:

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0006534/2017-01-01>.) Op grond van Artikel 13 (tarief) wordt het tarief jaarlijks bijgesteld. Omdat er sprake is van vergoeding vergelijkbare kosten in nationale regelingen, kan deze kostenpost op grond van artikel 67, lid 5 sub c juncto lid 1 sub b als standaardkostenpost gehanteerd worden.

Wijziging zal worden doorgevoerd in hfdst. 8.1 en het hoofdstuk inzake Leader.

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen:

Verlaging uitvoeringskosten.

d. Impact on the change on indicators:

Geen.

e. Relationship between the change and the PA:

Geen

ad 3 Nieuwe submaatregel Industriële verwerking agrarische producten (zetmeelaardappelen)

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing van de beschrijving van maatregelen, door invoering van een nieuwe submaatregel 'industriële verwerking van producten, zetmeelaardappelen'.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.
Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

Zie bijlage Maatregelfiche 04

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen

Nieuwe submaatregel, die subsidie ten behoeve van de industriële verwerking van producten – specifiek: zetmeelaardappelen - mogelijk maakt. De maatregel zal uitsluitend van toepassing zijn in de regio Veenkoloniën, een regio die landbouweconomisch achterblijft door de lokale omstandigheden. Bovendien richt de maatregel zich specifiek op verbetering in de kwaliteit van zetmeelaardappelen. Deze sector in de veenkoloniën wordt sterk geraakt door de veranderingen in de specifieke omstandigheden in het gebied. Ondersteuning van andere verwerkende industrieën in dit gebied wordt niet noodzakelijk geacht.

Verwacht effect van de maatregel is verbetering van de kwaliteit van zetmeelaardappelen en daarmee verbetering van de economische prestaties van deze sector in dit gebied. De ondersteuning leidt niet tot een productieverhoging of tot verhoging van de prijs van het product.

d. Impact on the change on indicators:

- er is geen specifieke output indicator onder sectie 11.1.2.P2 en verder onder 11.1.2.1. 2A
- onder 11.5 (program specific target and output), wordt vooralsnog geen specifieke target en output indicator opgenomen.
- In het kader van de monitoring & evaluatie zal de output indicator voor 4.2 via de jaarverslagen gevolgd worden.

e. Relationship between the change and the PA:

Geen

ad 6 Editorial changes:

- * Hanteren minimum en maximum bedrag
- * Maximeren steunbedrag indien er anders sprake is van overfinanciering
- * aanpassing zinsnede NPI (en andere onderdelen waar dezelfde zin staat!)
- * H15 onder technische bestand: er wordt verwezen naar 1303 art 67 lid 5 d maar het moet zijn lid 5 c
- * Correctie H7, prestatieraamwerk.

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(c): betreft aanpassingen ter correctie van omissies en redactionele wijzigingen, die geen invloed hebben op de uitvoering van het beleid en de maatregelen niet beïnvloeden.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassingen

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

Voorgestelde redactionele aanpassingen

- * Hanteren minimum en maximum bedrag

Het is wenselijk in het programma op te nemen dat het mogelijk is dat in een openstellingsbesluit wordt bepaald dat geen subsidie wordt verleend aan projecten die naar het oordeel van de subsidieverlenende overheid té klein zijn. Hiertoe kan met name besloten worden indien de kosten om tot besluitvorming over het project te komen naar het oordeel van de subsidieverlener niet in redelijke verhouding staan tot de te verlenen subsidie. Maar het kan ook beleidsmatig niet wenselijk geacht worden subsidie te verlenen aan (relatief) kleine projecten. Het hanteren van een minimumbedrag, waaronder dus geen subsidie zal worden verleend, moet derhalve mogelijk zijn. Ook het hanteren van een maximum bedrag per subsidie kan beleidsmatig wenselijk zijn, om te voorkomen dat een té gering aantal projecten financieel gesteund kan worden omdat alle beschikbare middelen gebruikt worden door één of enkele zeer grote projecten.

Feitelijke tekstwijziging: in hoofdstuk 8.1 (algemene voorwaarden) wordt ingevoegd

Hanteren minimum of maximum bedrag subsidie

Het is mogelijk

- a. in een openstellingsbesluit te bepalen dat de te verlenen subsidie wordt gemaximeerd op een in die openstelling bekend gemaakt bedrag
- b. in een openstellingsbesluit te bepalen dat de te verlenen subsidie ten minste een in dat openstellingsbesluit bekend gemaakt bedrag dient te bedragen.

* Maximering steunbedrag indien er anders sprake zal zijn van overfinanciering

In het Programmadocument POP zijn alle maatregelen met uitzondering van LEADER vaste subsidiepercentages vastgelegd. Soms doet zich de omstandigheid voor dat voor een project weliswaar subsidie nodig is, maar het benodigde bedrag is lager dan het bedrag waar de aanvrager recht op zou hebben gelet op het subsidiepercentage. Als bij een aanvraag uit het financieringsoverzicht blijkt dat voor het project al (relatief veel) geld beschikbaar is uit andere (niet-overheids)bronnen, wordt er feitelijk een lager bedrag gevraagd - nodig om het project van de grond te laten komen - dan het bedrag dat feitelijk op grond van het subsidiepercentage toegekend zou moeten worden.

Voorbeeld:

Een aanvrager wil een bepaald project uitvoeren waarvan de subsidiabele kosten 100.000 euro bedragen en er zijn geen niet-subsidiabele kosten in het project. Het subsidiepercentage bedraagt 40%. De aanvrager heeft daarmee 'recht' op 40.000 euro. Echter: aanvrager heeft uit andere bronnen (private bijdragen van deelnemers aan het project, bijdragen van een bank, bijdragen uit een loterij of wat dan ook) reeds 80.000 euro bijeen vergaard. Er is derhalve slechts 20.000 euro nodig om het project tot stand te brengen. Als de subsidie daadwerkelijk 40.000 euro zou bedragen, is er voor het project $80.000 + 40.000 = 120.000$ euro beschikbaar en maakt de aanvrager een 'winst' van 20.000 euro. Dit is ongewenst. In die gevallen wordt de subsidietoekenning verlaagd tot 40% van de subsidiabele kosten, met een maximum van 20.000 euro.

Toekenning van het bedrag waarop de aanvrager op grond van het vaste subsidiepercentage 'recht' heeft, zou in die gevallen tot overfinanciering van het project leiden. Overfinanciering van een project is geen goede besteding van overheidsmiddelen. In dergelijke gevallen moet het daarom mogelijk zijn subsidie toe te kennen tot het benodigde (en dus gevraagde) bedrag.

Feitelijke tekstwijziging: in hoofdstuk 8.1 (algemene voorwaarden) wordt ingevoegd

Subsidie bedraagt nooit meer dan nodig

Indien toekenning van het bekend gemaakte subsidiepercentage zou leiden tot overfinanciering van een project, zal subsidie worden toegekend tot het bedrag wat op grond van het financieringsoverzicht voor het project benodigd is.

* aanpassing zinsnede NPI (en andere onderdelen waar dezelfde zin staat!)

Op verschillende plaatsen in het Programmadocument POP3 staat de zinsnede 'maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop....' Omdat maatregelen vrijwel nooit zullen kunnen leiden tot 'een gesloten kringloop', moet deze zinsnede gewijzigd

worden in (feitelijke tekstwijziging) 'maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik of een meer gesloten kringloop....'.

Wijziging wordt doorgevoerd in .....

* H15 onder technische bestand: er wordt verwezen naar 1303 art 67 lid 5 d maar het moet zijn lid 5 c. Dit wordt aangepast.

* H7, Prestatieraamwerk:

a/ In H.7.1, tabel, is bij Prioriteit 2, bij Totale overheidsuitgaven is bij het invoeren van versie 3 abusievelijk het kruisje bij 'applicable' verwijderd. Deze omissie wordt hersteld.

b/ Om de tabel h. 7.1 is bij prioriteit 3 en prioriteit 6 abusievelijk aangekruisd dat deze applicable zijn. Deze prioriteiten zijn echter niet van toepassing en de betreffende kruisjes worden daarom verwijderd.

c. Verwachte effecten van de voorgestelde technische aanpassingen

geen, betreft technische aanpassingen / herstel van onjuistheden die niet van invloed zijn op de uitvoering van maatregelen zoals die maatregelen altijd al waren bedoeld.

d. Impact on the change on indicators:

nvt

e. Relationship between the change and the PA:

nvt

ad 5 Kennismaatregel:

* bij kennisoverdrachtsacties 80% ipv 60% subsidie

* definitie 'appropriate capacity'

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing van de beschrijving van maatregelen, waarbij er geen sprake is van een aanpassing van de aan de maatregel toegewezen financiering.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

I/ Verhoging subsidiepercentage kennismaatregel

In het Programmadocument POP3 staat onder 8.2.1.3.1.8 en 8.2.1.3.2.8 vermeld dat voor thema's die 'zich hoofdzakelijk richten op het beperken van kosten, risico's en nadelige gevolgen van externe effecten.' een basis percentage van 60% wordt vergoed. Daarnaast wordt aangegeven 'Een extra plus van 20% geldt voor projecten die hoofdzakelijk bijdragen aan verduurzaming/beperken van effecten op het milieu. Daarmee wordt aangesloten op de indeling bij investeringen van productieve en niet-productieve aard, cq. bedrijfsbelang en maatschappelijk belang.'

Inmiddels is gebleken dat de maatregel minder goed gebruikt wordt dan verwacht en beleidsmatig wenselijk geacht wordt. Door potentiële deelnemers aan kennisoverdrachtacties is het signaal afgegeven dat ze geen gebruik maken van de aangeboden mogelijkheden (mede) door het naar

hun mening té lage subsidiepercentage. Meedoen aan een kennisoverdrachtsmaatregel of demonstratieproject kost een agrarisch ondernemer tijd, waarvoor soms bedrijfsvervanging geregeld dient te worden [niet subsidiabel gesteld], én geld (de - eventuele - bijdrage aan de cursus die door de organisator van de cursus / het demonstratieproject gevraagd wordt omdat de organisator niet voor 100% van de kosten subsidie kan verkrijgen). De opbrengst van de kennisoverdrachtsactie weegt daar vaak niet tegen op. Voor organisaties die de kennisoverdrachtsactie organiseert moet op kostenbasis werken, waardoor 60% subsidie erg onaantrekkelijk is. Bovendien blijkt dat het hanteren van twee subsidiepercentages onduidelijkheid creëert bij de organisaties die kennisoverdrachtdiensten, voorlichtingsdiensten of demonstratieprojecten aanbieden, omdat aangeboden leerprogramma's vaak een combinatie van beide doelen dienen en onduidelijk is wanneer wel subsidiepercentage van toepassing is. Ook brengt deze combinatie extra uitvoeringslasten met zich.

Het is in het belang is van de concurrentiekracht van de agrarische sector in Nederland én het maatschappelijk belang dat de kennis van de agrarisch ondernemers op pijl blijft. Bovendien is verlaging van de uitvoeringslasten van belang. Daarom wordt voorgesteld het subsidiepercentage voor kennisoverdrachtacties gericht op bedrijfseconomische belangen gelijk te trekken met het subsidiepercentage voor kennisoverdrachtacties gericht op maatschappelijke doelen en beide op 80% te stellen.

Feitelijke tekstvoorstel

Paragraaf 8.2.1.3.1.8 / 8.2.1.3.2.8 1^e en 2^e alinea komt te luiden:
Het steunpercentage bedraagt 80%.

Feitelijke tekstvoorstel

Paragraaf 8.2.1.3.1.8 / 8.2.1.3.2.8 1^e en 2^e alinea komt te luiden:

II/ Door de lidstaat moet worden vastgelegd wat onder de " 'appropriate capacity' bij de aanvrager" wordt verstaan bij kennisoverdrachtacties die door de aanbieder van de actie deels met niet-eigen personeel wordt uitgevoerd.

Het uitgangspunt is dat 'appropriate capacities' noodzakelijk zijn om de projectdoelen te realiseren. De aanvrager moet aantonen dat hij beschikt over voldoende geschikt en regelmatig geschoold personeel. Het is minder van belang of dit personeel in eigen dienst is of wordt ingehuurd. Wel is het van belang dat om te weten wie dit personeel is om te kunnen beoordelen of iedereen geschikt en getraind is. Van de aanvrager verlangen wij daarom de curricula vitae van al het personeel (eigen of inhuur) dat voorzien is om de kennisoverdracht te realiseren. Conform de richtlijn van de Europese Commissie over minimum permanent staff eisen we dat minimaal één persoon van het personeel dat de kennisoverdrachtactie verzorgt de aanvrager zelf of iemand bij hem/haar in loondienst is. Deze eis past ook bij de Nederlandse markt voor adviesdiensten, waar veel relatief zelfstandige ondernemers actief zijn. Een hogere drempel zou een groot aantal ondernemingen uitsluiten.

De minimum kwalificaties van het personeel volgens de richtlijn is vertaald naar opleidingsniveau, competentieprofiel en relevante werkervaring. Als minimum wordt gehanteerd: MBO-denkniveau (= Middelbaar beroepsonderwijs) en minimaal drie jaar werkervaring, waaronder relevante werkervaring die maximaal drie jaar voor de subsidieaanvraagdatum verkregen is. Binnen de 3-jaar werkervaring zal aantoonbaar minimaal 1 opleiding gevolgd moeten zijn. Provincies kunnen hogere eisen stellen als dat beter past bij de kennisoverdrachtactie die wordt gevraagd.

De in het openstellingsbesluit vermelde kwaliteitseisen vormen de minimumkwaliteitsdrempel. De adviescommissie heeft, middels het toepassen van de selectiecriteria, veel ruimte om de resterende aanbieders op kwaliteit en de kosten van de aangeboden kennis verder te waarderen.

Feitelijke tekstvoorstel

Paragraaf 8.2.1.3.1.6 / 8.2.1.3.2.6 komt te luiden:

Om in aanmerking te komen voor steun op grond van deze maatregel dienen de begunstigden aan te tonen gebruik te kunnen maken van voldoende opleiders. Alle bij de kennisoverdrachtactie

betrokken opleiders dienen minimaal een opleiding op MBO-niveau afgerond te hebben en over ten minste drie jaar werkervaring beschikken, waaronder voor de te verzorgen kennisoverdrachtactie relevante werkervaring die ten hoogste drie jaar geleden is verkregen. Iedere opleiders dient in drie jaar voorafgaand aan de aanvraagdatum ten minste één opleiding te hebben gevolgd. Indien de aanvrager gebruik maakt van inhuur, dan de aanvrager zelf of vanuit de organisatie van de aanvrager ten minste één persoon als opleider bij de kennisoverdrachtactie betrokken te zijn.

In een openstellingsbesluit kunnen indien de kennisoverdrachtsactie daar om vraagt, hogere minimale kwalificaties vereist worden.

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen

I/ Belangstelling voor kennisoverdrachtsacties komt op het niveau als tevoren ingeschat.

II/ Geen. Betreft een verheldering/concretisering van vereisten aan aanvragers.

d. Impact on the change on indicators:

I/ Omdat de belangstelling op het niveau komt als tevoren ingeschat, zal de indicator niet wijzigen maar hopelijk behaald kunnen worden.

II/ Geen

e. Relationship between the change and the PA:

I en II/ Geen

ad 6 Verwijderen ex ante conditionaliteit energie efficiency

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

In het Programmadocument POP3 is in paragraaf 6.1 vermeld dat ex ante conditionaliteit 5.1 voor Nederland van toepassing is, omdat ingezet wordt op prioriteit 5. Die inzet op prioriteit 5 is echter alleen indirect, als 'bij-effect' bij de inzet op de prioriteiten 1, 2 en 4.

Door Commissie is geconcludeerd dat ex ante voorwaarde 5.1 niet in het programma opgenomen hoeft te worden, omdat in het POP3 programma niet rechtstreeks is geprogrammeerd op prioriteit 5. Daarom wordt het actieplan voor deze ex-ante voorwaarde 5.1. verwijderd (uit hoofdstuk 6 programmadocument), evenals alle teksten die betrekking hebben op voorwaarde 5.1 in de rest van het programma.

Feitelijke tekstwijzigingen

Paragraaf 6.1: Tekst in paragraaf 6.1:

a. in 4^e alinea (overzicht van aandachtsgebieden) wordt '5.1' verwijderd.

b. alle tekst vanaf alinea 'Tot slot ...' wordt verwijderd.

Paragraaf 6.2 Tabel: alle onderdelen met betrekking tot prioriteit 5.1 worden verwijderd.

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen

Geen.

d. Impact on the change on indicators:

Geen.

e. Relationship between the change and the PA:

Geen.

ad 7 Toevoegen mogelijkheid de minimis steun in hoofdstuk 13

1. Soort aanpassing:

a/ Wijziging van het programma in de zin van artikel 11 lid c: betreft aanpassingen die de uitvoering van het beleid en de maatregelen **niet** beïnvloeden / louter redactionele wijzigingen.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

In Hoofdstuk 13 Programmadocument POP "Elementen die nodig zijn voor beoordeling van de overheidssteun" wordt bij maatregel 16 (Samenwerking) en maatregel 19 (LEADER) vermeld dat er sprake kan zijn van toekenning van steun op grond van de minimis. Omdat er ook bij maatregel 4 (investeringen in materiële activa) en maatregel 10 (Agromilieu- en klimaatbetalingen) mogelijk wel eens sprake zou kunnen zijn van steun die niet valt onder agrarische steun die op grond van het POP staatssteuntechnisch afgedekt is, wordt ook bij die maatregelen toegevoegd dat in voorkomende gevallen steun kan worden verleend op grond van de minimis.

c. Verwachte effecten van de voorgestelde technische aanpassingen

geen

d. Impact on the change on indicators:

geen

e. Relationship between the change and the PA:

geen

ad 8 Algemene kosten (waaronder legeskosten) toevoegen als subsidiabele kosten bij maatregelen Niet productieve investeringen

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing van de beschrijving van maatregelen, waarbij er geen sprake is van een aanpassing van de aan de maatregel toegewezen financiering.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

Ook bij het tot stand brengen van niet productieve investeringen (maatregel 04.4.01 en 04.4.02) is er in het algemeen sprake van een proces waarbij er algemene kosten gemaakt worden, zoals

kosten voor vergunningen, leges en andere administratieve en juridische kosten. Bij maatregel 04.3.01 (investeringen in infrastructuur voor de ontwikkeling, modernisering of aanpassing van landbouwbedrijven) zijn deze kosten expliciet subsidiabel gesteld (zie 8.2.3.3.4.5). Omdat deze kosten bij de maatregelen voor niet productieve investeringen niet subsidiabel gesteld zijn, is de mogelijkheid te verlenen subsidie lager dan op grond van de EU-regelgeving mogelijk is, is de maatregel minder aantrekkelijk voor aanvragers en blijkt er bij aanvragers terughoudendheid te bestaan om de beleidsmatig wenselijke niet productieve investeringen daadwerkelijk uit te voeren. Voorgesteld wordt daarom deze kosten òòk subsidiabel te stellen voor de niet productieve investeringen, door deze kosten op te nemen in de tekstvakken 8.2.3.3.5.5 en 8.2.3.3.6.5.

Feitelijke tekstwijziging:

In de tekstvakken 8.2.3.3.5.5 en 8.2.3.3.6.5 wordt onder 'Voor steun in aanmerking komen:' als 6^e bolletje toegevoegd "Administratieve, algemene en juridische kosten, zoals draagvlakontwikkeling, kadaster en notariskosten, projectmanagement, planvorming, advisering, (leges voor) vergunningen en procedures.

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen

Belangstelling voor de maatregelen zal naar verwachting toenemen, zodat de oorspronkelijk geplande doelstellingen kunnen worden behaald.

d. Impact on the change on indicators:

geen

e. Relationship between the change and the PA:

Geen

ad 9 Maatregel Samenwerking EIP

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing van de beschrijving van maatregelen, waarbij er geen sprake is van een aanpassing van de aan de maatregel toegewezen financiering.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

In tekstvak 8.2.5.3.1.8 wordt vermeld dat 'In geval van fysieke productieve investeringen die nodig zijn voor concrete acties kunnen 2 of meer landbouwers gebruik maken van submaatregel 4.1 waarbij het subsidiepercentage van 40% mag worden verhoogd tot 60%.'

Deze verhoging is gebaseerd op Bijlage II, artikel 17 lid 3, 6^e blok, waarin wordt bepaald

"maximale subsidiepercentage van 40% mag worden verhoogd met een extra 20 procentpunten bij in het kader van het EIP gesteunde concrete acties, mits de som van de steunpercentages niet meer dan 90% bedraagt."

In de Bijlage bij de verordening is de verhoging NIET beperkt tot EIP-groepen waaraan **twee of**

meer landbouwers deelnemen. Deze beperking is abusievelijk in de tekst van het

Programmadocument opgenomen en voorgesteld wordt deze beperking te verwijderen en de tekst te wijzigen in "In geval van fysieke productieve investeringen die nodig zijn voor concrete acties

kunnen ~~2 of meer~~ landbouwers gebruik maken van submaatregel 4.1 waarbij het subsidiepercentage van 40% mag worden verhoogd tot 60%."

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen

Door het verwijderen van een abusievelijke beperking, zal het gebruik van deze maatregel mogelijk wat toenemen.

d. Impact on the change on indicators: geen

e. Relationship between the change and the PA: geen

ad 10 Maatregel Samenwerking en Samenwerking EIP

1. Soort aanpassing:

b/ Notificatie artikel 11(b) tweede subparagraaf: betreft een aanpassing van de beschrijving van maatregelen, waarbij er geen sprake is van een aanpassing van de aan de maatregel toegewezen financiering.

2. Relatie met Partnerschapsovereenkomst:

Amendments under Article 30(2) of R.1303/2013

3. 3e subparagraaf van artikel 4(2) van R.808/2014 is niet van toepassing

4. Consultatie van het Comité van Toezicht

Het Comité is op 8 december 2017 geconsulteerd.

Conclusie Comité:

5. Voorgestelde aanpassing

a en b Titel en reden van de voorgestelde aanpassingen + feitelijke tekstwijzigingen

Bij zowel M16a als bij M16c staat dezelfde tekst in het programmadocument:

De volgende voorwaarden zijn van toepassing voor een subsidieaanvraag in verband met het uitvoeren van een innovatieproject (artikel 57 lid 1 van de Verordening 1305/2013):

- een uitwerking van de beoogde activiteiten voor kennisverspreiding van de resultaten met gebruik van de hiertoe geëigende netwerken zoals het EIP;

Inmiddels is gebleken dat het wenselijk is de kennisverspreiding over de resultaten ALTIJD met het EIP-netwerk te delen, bij zowel de EIP-samenwerkingverbanden als de samenwerkingprojecten die niet onder EIP plaatsvinden. Voorgesteld wordt daarom de tekst te wijzigen in:

Een uitwerking van de beoogde activiteiten voor kennisverspreiding van de resultaten **via in ieder geval het EIP-netwerk en andere hiertoe geëigende netwerken;**

c. Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassingen

Betere internationale kennisdeling over behaalde resultaten in geval van samenwerkingsprojecten.

d. Impact on the change on indicators: geen

e. Relationship between the change and the PA: geen

Bijlage: Maatregelfiche 04

M04: Investerings in materiële activa (art. 17)

Rechtsgrondslag

Maatregel 04 Investerings

namelijk:

- 04.01 investeringen in innovatie en modernisering gericht op verduurzaming van de land - en tuinbouw;
- 04.02 investeringen voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten;
- 04.03 investeringen in infrastructuur;
- 04.04 niet-productieve investeringen voor water, biodiversiteit en landschap.

Wettelijke basis

Verordening (EU) Nr. 1305/2013, in het bijzonder de artikelen 17 lid 1 (a), (c) en (d), en de in de leden 2 tot en met 6 toepasselijke randvoorwaarden. In het geval van investeringen zijn de voorwaarden van art 45 uit Verordening (EU) Nr. 1305/2013 van toepassing.

Investerings voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten: artikel 17, lid 1.b) uit Verordening (EU) nr. 1305/2013 – code 4.2 en artikel 65 uit Verordening (EU) nr. 1303/2013.

Algemene beschrijving van de maatregel met inbegrip van de steunverleningslogica en de bijdrage tot de aandachtsgebieden en horizontale doelstellingen

De SWOT-analyse laat zien dat voor de landbouw in Nederland een verdere verduurzaming met behoud van de concurrentiekracht de grootste uitdaging is. De maatschappij stelt eisen aan het milieu, klimaat, dierenwelzijn, diergezondheid, landschap, omgevingskwaliteit en biodiversiteit.

Dit vraagt om ontwikkeling, beproeving en demonstratie en uiteindelijk uitrol van nieuwe teelten, technieken, processen, producten en diensten. Daarbij gaat het om innovaties en modernisering rond de volgende thema's:

- verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaardestrategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen, meerwaardecreatie;
- beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen, verminderen van marktfalen;
- maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een emissievermindering van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater (zoals broeikasgassen, ammoniak, nutriënten en bestrijdingsmiddelen) en minder uitputting van hulpbronnen en

grondstoffen (zoals water, fosfaat en bodemvruchtbaarheid);

- klimaatmitigatie (vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door een zuiniger energiegebruik, reductie van het gebruik van fossiele energie door omschakeling op hernieuwbare energie, productie van hernieuwbare energie);
- klimaat adaptatie (door het tegen gaan van dan wel het verminderen van de effecten van grotere watertekorten en -overschotten en toenemende verzilting);
- verbetering van dierenwelzijn/diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
- behoud en versterking van biodiversiteit en omgevingskwaliteit.

Volgens de SWOT-analyse leidt verbetering van de agrarische structuur - door de mogelijkheden van kavelruil, bedrijfsverplaatsing en dergelijke - tot versterking van de concurrentiekracht van de landbouw (generieke behoefte). Deze maatregel is ook nodig om niet-landbouwdoelen te realiseren. De maatregel moet zoveel mogelijk gelijktijdig bijdragen aan zowel de concurrentiekracht als de maatschappelijke doelen.

Het vervroegen van de bedrijfsovername wordt gestimuleerd door steun uit de eerste pijler. Met maatregel 04 worden jonge boeren extra gesteund om de investeringsdip na bedrijfsovername op te vangen, mits sprake is van investeringen gericht op verduurzaming van het bedrijf.

De agrarische sector heeft als grootste grondgebruiker in Nederland aanzienlijke invloed op de natuur- en landschapskwaliteiten in het landelijk gebied. De eisen vanuit de landbouw als gebruiker van het landelijk gebied druisen vaak in tegen de eisen voor behoud van natuur- en landschapskwaliteit (Planbureau voor de Leefomgeving, 2009). Niet-productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur en landschap gaan de verschraling van het landschap tegen.

De landbouw heeft daarnaast invloed op de toestand van het water, zowel chemisch, ecologisch als fysisch. De Nitraatrichtlijn vraagt om het voorkomen en verminderen van waterverontreiniging door nutriënten uit agrarische bronnen. De Kaderrichtlijn Water beoogt om uiterlijk in 2027 een goede ecologische toestand van grond- en oppervlaktewater te bereiken.

De belasting van het oppervlaktewater met nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen neemt volgens de SWOT-analyse slechts in geringe mate af waardoor de ecologische doelen van het waterbeleid slechts beperkt gehaald worden. Dit wordt ook veroorzaakt door de sterk op snelle afvoer gerichte watergangen in agrarisch gebied. De opgave is daarom het ecologisch functioneren van het watersysteem in het agrarisch gebied te verbeteren door het herstel van de natuurlijke hydrologie en morfologie en door de emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Daarnaast is het van belang efficiënt om te gaan met onze hulpbronnen.

Natuur en landschap zijn onlosmakelijk verbonden met agrarische activiteiten. Nederland wil dat de Europese doelstellingen op het gebied van natuur, water en landschap gehaald worden. Ook de consument hecht steeds meer waarde aan een duurzaam landbouwsysteem waarbij aandacht is voor natuur en landschapskwaliteit.

Submaatregelen

Maatregel 04 bestaat uit de volgende submaatregelen:

1. fysieke investeringen in innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen (04.01.01);
2. fysieke investeringen in verduurzaming van agrarische ondernemingen van jonge landbouwers (04.1.02);
3. een garantstelling voor de marktintroductie van risicovolle innovaties (04.1.03)
INGETROKKEN SEPTEMBER 2016;
4. investeringen in infrastructuur (maatregel 04.3.01).
5. niet-productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) (maatregel 04.4.01); en
6. niet-productieve investeringen voor water (maatregel 04.4.02).

7. fysieke investeringen voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten (04.02)

De concrete acties die vanuit bovenstaande submaatregelen worden uitgevoerd vinden plaats binnen de nationale regelgeving en procedures voor de bescherming van milieu en landschap.

Demarcatie en synergie

Voor de afbakening van submaatregel 04.1 met 04.4 is het van belang of er sprake is van investeringen die leiden tot een aanmerkelijke waardevermeerdering van de onderneming dan wel tot een aanmerkelijke stijging van de rentabiliteit van de onderneming. Als daarvan geen sprake is, dan kan submaatregel 04.4 van toepassing zijn; als daarvan wel sprake is, dan kan submaatregel 04.1 van toepassing zijn; hiervoor geldt een lager maximum steunpercentage.

Submaatregel 04.03 is gericht op de infrastructuur van landbouwbedrijven of de infrastructuur in het landbouwgebied. Bij submaatregel 04.4 gaat het om niet-productieve investeringen.

Maatregelen onder 0.4.3.1 en 0.4.3.2 kunnen, maar hoeven niet, gevolgd te worden door beheervergoedingen onder de agromilieu - en klimaatsteun maatregel van artikel 28.

Submaatregel 04.02 voorziet in steun voor investeringen specifiek in de veenweidegebieden, een landbouweconomisch achterblijvende regio, en specifiek voor steun bij de verwerking en afzet van zetmeelaardappelen - gericht op een verbeterde kwaliteit van de zetmeelaardappelen – omdat steun bij de verwerking en afzet van andere sectoren als niet effectieve steun beoordeeld is.

Submaatregel 04.1 hangt samen met maatregel 16 (samenwerking in innovatie) en maatregel 01 (kennisoverdracht). Uitgangspunt is dat maatregel 16 ingezet wordt voor ontwikkeling en beproeving van innovaties. Maatregel 01 is gericht op het verspreiden van de ontwikkelde kennis. Als hiervoor omvangrijke fysieke investeringen nodig zijn, die een groot beroep op

de middelen voor maatregelen 16 en 1 doen, dan kan daarvoor ook maatregel 4.1.1 ingezet worden. Maatregel 4.1.1 is daarnaast vooral bedoeld voor maatwerk in modernisering van bedrijven, waarbij het niet uitsluitend over toepassing van innovaties gaat.

Voor de afbakening met het EFRO geldt dat het EFRO is gericht op onderzoek en ontwikkeling van innovaties, vooral aangevlogen vanuit ketenpartijen, ook op terreinen die relevant zijn voor de landbouw/agrofoodsector, zoals energie en healthy ageing. Het EFRO is daarmee complementair aan submaatregel 16.1 die zich vooral richt op innovaties die vanuit de primaire sector worden aangevlogen.

Bijdrage aan de aandachtsgebieden en horizontale doelstellingen

1. Bijdrage aan de aandachtsgebieden

De submaatregelen 04.1, 04.2 en 04.3 richten zich op versterking van de concurrentiekracht en duurzaamheid door te investeren in innovatie. Dit is volgens Nederland de enige manier om de landbouw toekomstbestendig te maken. Deze maatregelen dragen daarom direct bij aan aandachtsgebied 2(a), het versterken van de levensvatbaarheid van landbouwbedrijven en het concurrentievermogen van alle landbouwtypen in alle regio's en het bevorderen van innovatieve landbouwtechnologieën. Nederland legt zo de directe link met duurzaamheid en innovatie door in te spelen op onderwerpen als milieu, klimaat, water, bodembeheer, energie, dier- en plantgezondheid en dierenwelzijn, biodiversiteit en landschap. Door de wijze waarop Nederland inzet op aandachtsgebied 2a, wordt dus ook bijgedragen aan de aandachtsgebieden binnen prioriteiten 3, 4 en 5.

Vaak zullen gesteunde acties vanuit de maatregelen betrekking hebben op innovaties die aan meerdere aandachtsgebieden bijdragen. Zoals bijvoorbeeld de innovaties voor mestverwerking die zowel bijdragen aan 4(a) (verbeteren van ecosystemen, vanwege de verminderde uitstoot van ammoniak), 4(b) (kwaliteit van watersystemen, Nitraatrichtlijn- en KRW-doelen) als aan 5(d) (verminderde uitstoot van broeikasgassen). Om die reden worden de fysieke investeringen in innovatie geconcentreerd op aandachtsgebied 2(a). De overheid kan bij de toepassing van deze submaatregel nadere keuzes maken gebaseerd op de regionale context met bijbehorende uitdagingen en behoeften door de regeling open te stellen voor of door de nadruk te leggen op specifieke problemen, gebieden, groepen van agrarische ondernemers of voor bepaalde periodes en dergelijke (zie 8.2.2.3.1.7).

Binnen aandachtsgebied 2(a) worden ook aparte mogelijkheden geschapen voor jonge boeren om te investeren in verduurzaming van hun bedrijven. Indirect wordt hiermee ook de doorstroom van generaties in de agrarische sector bevorderd (aandachtsgebied 2(b)).

Ook de garantstellingregeling voor marktintroductie van risicovolle innovaties (GMI) zet in op innovatie en modernisering voor verduurzaming en deze draagt derhalve ook bij aan aandachtsgebied 2(a). De garantstellingregeling sluit aan bij de in de SWOT-analyse voor prioriteit 1 geformuleerde behoefte aan 'durf'kapitaal voor innovatieve producten en systemen.

De verbetering van de agrarische structuur door kavelruil, bedrijfsverplaatsing en dergelijke draagt ook bij aan versterking van de concurrentiekracht van de landbouw. Deze maatregel wordt daarom specifiek gekoppeld aan aandachtsgebied 2(a). De gesteunde acties kunnen bijdragen aan andere aandachtsgebieden, zoals 4(a) (verbeteren van ecosystemen), 4(b)

(kwaliteit van watersystemen) en 5(d) (vermindering uitstoot broeikasgassen).

Maatregel 04.02 voorziet in een aanvullend beleid voor de veenweidegebieden – een regio die landbouweconomisch achterblijft door structurele nadelige lokale omstandigheden - met steun voor investeringen bij de verwerking en afzet van zetmeelaardappelen waarbij die investeringen zowel voor de verwerker als voor de landbouwers een meerwaarde betekenen en bijdragen tot een verbeterde kwaliteit van zetmeelaardappelen. Steunverlening aan andere verwerkende sectoren in deze regio wordt op grond van de resultaten van die sectoren niet wenselijk geacht.

Submaatregel 04.4.01 draagt bij aan aandachtgebied 4(a), het herstellen, in stand houden en versterken van de biodiversiteit, met in begrip van Natura 2000 gebieden, gebieden met natuurlijke of andere specifieke beperkingen en landbouw met een hoge natuurwaarde, en van de toestand van de Europese landschappen. Via inrichtingsmaatregelen wordt bijgedragen aan het verhogen van de biodiversiteit en het behoud van specifieke landschappen. Denk bijvoorbeeld aan hydrologische maatregelen PAS, herstel van landschapselementen, ecologische maatregelen in het landschap of voor weidevogelkerngebieden.

Met submaatregel 04.4.02 wordt bijgedragen aan aandachtsgebied 4(b), het verbeteren van waterbeheer, met inbegrip van het beheer van de bodem en van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

Aan de waterdoelen uit de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn wordt bijgedragen via niet-productieve investeringen in aanleg- en inrichtingsmaatregelen langs of in watergangen, met maatregelen die de waterhuishouding optimaliseren en met maatregelen die de negatieve invloed van de landbouw op het ecologisch functioneren van oppervlakte- en grondwater verminderen en andersom. Denk aan reductie van de belasting van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen op grond- en oppervlaktewater. Ook dragen ze bij aan adaptatie aan klimaatverandering ten aanzien van watertekorten, wateroverlast en verzilting in het landelijk gebied. Reducties van emissies in de landbouw ten behoeve van Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water kunnen ook worden bereikt met fysieke investeringen en innovatie in het kader van aandachtsgebied 2a.

2. Bijdrage aan horizontale doelstellingen

Maatregel 04 draagt als volgt bij aan de horizontale doelstellingen:

Innovatie: de fysieke investeringen zijn primair bedoeld om innovatie en modernisering in de primaire sector te bevorderen, en niet voor uitvoering van reguliere bedrijfsactiviteiten. Het betreft hier vooral situaties waar steun voor fysieke investeringen de toepassing van innovatie en modernisering op grote schaal zal versnellen. Bij maatregel 04.02 gaat het daarbij ook om fysieke investeringen bij de verwerker van zetmeelaardappelen. Deze maatregel is vernieuwend door gericht investeringen te stimuleren die zowel een meerwaarde betekenen voor de verwerker/vermarkter als voor de landbouwer (win-win). De verhoogde toegevoegde waarde van zetmeelaardappelen door het doen van investeringen bij de industriële verwerking daarvan, heeft - door het coöperatieve model binnen de zetmeelaardappelsector – ook een direct positief effect op de zetmeelaardappelsector in het veenweidegebied.

Milieu: Veel fysieke investeringen in innovatie en modernisering betreffen bedrijfsmaatregelen die leiden tot een zuiniger grondstoffengebruik, een betere

kringloopsluiting, met als resultaat een emissievermindering van milieubelastende stoffen (zoals ammoniak, nutriënten en bestrijdingsmiddelen) van lucht, water en bodem en vermindering van uitputting van voorraden zoals water en bodem. Daarnaast wordt via hydrologische maatregelen in de vorm van niet-productieve investeringen ondersteund ten behoeve van Natura-2000 in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Vermindering en aanpassing van klimaatverandering: De fysieke investeringen zullen zich deels richten op innovatieve maatregelen die leiden tot een reductie van de uitstoot van broeikasgassen (klimaatmitigatie) of inspelen op klimaatveranderingen (klimaatadaptatie).

Tussen de drie doelstellingen bestaat een nauwe samenhang: innovatie en modernisering zorgen ervoor dat bedrijven meer armslag hebben om hun concurrentiedracht te versterken en milieumaatregelen en klimaataanpassingen te kunnen doorvoeren.

Met de verbetering van de (infra)structuur van landbouwbedrijven kunnen ook maatregelen worden getroffen op het gebied van natuur en landschap (aanleg van natuur- en landschapselementen, inclusief Natura 2000) en op het gebied van water (maatregelen voor waterberging, waterconservering, waterzuivering en water/voorziening). De verbeteringsmaatregelen dragen daarmee ook bij aan de horizontale doelstellingen ‘milieu’, ‘klimaat’ en Natura 2000.

De niet-productieve investeringen dragen bij aan het milieu en ondersteunen de aanpassing aan klimaatverandering. Beschikbaarheid van schoon en voldoende water is van groot belang voor het landelijk gebied en voor waterafhankelijke natuur (waaronder Natura 2000 gebieden). Als gevolg van de klimaatverandering zal in het groeiseizoen de beschikbaarheid van de hoeveelheid water afnemen met daarnaast, als gevolg van intensievere regenbuien, kans op wateroverlast en hoge afvoerpieken. Een goede verdeling van water in het regionale watersysteem, meer vasthouden van water in overvloedige periodes en zuinig/effectief gebruik van water (hulpbronefficiëntie) wordt steeds belangrijker. Daarnaast wordt met de maatregel de kwaliteit van het water verbeterd doordat emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen en metalen, naar grond- en oppervlaktewater teruggedrongen wordt.

De werkingssfeer, de omvang van de steun, de in aanmerking komende begunstigden en, in voorkomend geval, de methodologie voor de berekening van het bedrag of percentage van de steun, uitgesplitst per submaatregel en/of soort concrete actie waar nodig. Voor elke soort concrete actie een omschrijving van de subsidiabele kosten, de subsidiabiliteitsvoorwaarden, de toepasselijke bedragen en percentages steun en beginselen met betrekking tot het vaststellen van selectiecriteria

04.02 fysieke investeringen voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten .

Submaatregel:

- 04.02 fysieke investeringen voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten

Beschrijving van de aard van de concrete acties

Beschrijving van de submaatregel

In de SWOT is beschreven dat de land- en tuinbouw in Nederland moet blijven innoveren om economisch rendement met maatschappelijk verantwoord ondernemen (d.w.z: rekening houdend met milieu, dierwelzijn, biodiversiteit enz.) te kunnen blijven combineren. Om die reden wordt met onderhavig programma ontwikkeling van kennis en innovaties gesteund (met maatregelen 16 en 35). Met maatregel 04.02. willen we maatwerk kunnen leveren voor specifieke uitdagingen, gebieden of bedrijven. In de dit geval de zetmeelsector in de Veenkoloniën, een landbouweconomisch achterblijvend gebied met structurele beperkingen.

Het maatwerk dat we met maatregel 04.02. willen leveren houdt in: steun geven aan de eerste toepassingen van nieuwe technieken, producten of processen. Het gaat daarbij om het verbeteren van de ingangscntroles bij de verwerker en het daarbij toepassen van nieuwe technieken om onder meer de eiwit- en aminozuursamenstelling in de zetmeelaardappelen te kunnen bepalen. Met als doel een verdere kwaliteitsverbetering in de zetmeelaardappelen.

Type steun

Type steun: Grants

Subsidie

Koppelingen naar andere wetgeving

Verordening (EU) Nr. 1303/2013, in het bijzonder de artikelen 65 en 69 lid 3(a) en 3(b) artikel 17, lid 1.b) uit Verordening (EU) nr. 1305/2013 – code 4.2 en artikel 65 uit Verordening (EU) nr. 1303/2013.

Begunstigden

De begunstigden zijn

1. landbouwers en groepen van landbouwers;
2. Verwerkende bedrijven in de zetmeelaardappelsector,
3. Landbouwcoöperaties;

Groepen of samenwerkingsverbanden bestaande uit twee of meer van voorgaande doelgroepen.

Subsidiabele kosten

Subsidiabele kosten

Als subsidiabele kosten komen in aanmerking:

- investeringen in bedrijfsmiddelen. Uitsluitend de uitgaven genoemd in artikel 45, tweede lid van Verordening (EU) Nr. 1305/2013 worden hierbij als subsidiabel beschouwd.
- tweedehands installaties, indien gebruik van de installaties noodzakelijk is voor het project en de kosten van de installaties aantoonbaar de marktwaarde niet overstijgen;
- bijdragen in natura en afschrijvingskosten kunnen in voorkomende gevallen subsidiabel gesteld worden, mits wordt voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 69 leden 1 en 2 van Verordening (EU) Nr. 1303/2013;
- loonkosten (inclusief de SCO's voor werkgeverslasten [43,5%] en overhead [15%]) van bij de uitvoering van de activiteit betrokkenen, voor de uren die aantoonbaar ten behoeve van het project zijn gemaakt. Indien een begunstigde - conform Artikel 67 lid 5 c - is toegestaan een integrale kostensystematiek te hanteren voor de declaratie van loonkosten, zijn de via IKS berekende loonkosten (inclusief werkgeverslasten en overhead) subsidiabele kosten.

Bovenstaande subsidiabele kosten kunnen nog nader worden gespecificeerd in de provinciale verordeningen en openstellingsbesluiten.

Niet subsidiabel zijn

- In het geval van investeringen komen de uitgaven zoals omschreven in artikel 45 lid 3 van de Verordening (EU) Br. 1305/2013 niet voor subsidie in aanmerking;
- Kosten zoals omschreven in artikel 69 lid 3(a) en (b) van Verordening (EU) Nr. 1303/2013;
- BTW komt niet voor subsidie in aanmerking tenzij de begunstigde kan aantonen dat BTW niet terugvorderbaar is via een bepaalde regeling;

Subsidiabiliteitsvoorwaarden

- Indien de benodigde nationale publieke financiering niet of niet volledig in een openstellingbesluit beschikbaar wordt gesteld, dient een aanvraag voorzien te zijn van een subsidie intentie of beschikking van een andere overheid (bijvoorbeeld gemeente of waterschap).
- Conform Art. 45 van de Regulation (EU)no 1305/2013 dient, bij mogelijke negatieve effecten op de omgeving, de subsidieaanvraag conform de geldende wettelijke voorschriften onderbouwd te worden met een verkenning naar de omgevings-effecten.

Principles with regards to the setting of selection criteria

- De selectiecriteria moeten meetbaar en verifieerbaar zijn en een gelijke en

transparante behandeling van de aanvragers garanderen;

- De criteria dragen bij aan een zo goed als mogelijk gebruik en doelbereik van de financiële middelen en voor het afstemmen van de maatregelen overeenkomstig de prioriteiten voor het POP3;
- Bij de vaststelling en toepassing van de selectiecriteria wordt het evenredigheidsbeginsel toegepast op de omvang van de concrete actie en worden onnodige drempels voor aanvragers vermeden, met als doel om voorliggende kansen zo goed mogelijk te benutten.
- Samen met het comité van toezicht, worden selectiecriteria bepaald waarmee de aanvragen op de mate van innovatie en modernisering kunnen worden beoordeeld in overeenstemming met de volgende thema's:
  - verschuiving van de bestaande kostenreductiestrategie naar een meerwaardestrategie, met nieuwe marktconcepten, nieuwe verdienmodellen, meerwaardecreatie;
  - beter beheer van productierisico's, versterking van de positie van de primaire producent in de handelsketen, verminderen van marktfalen;
  - maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een besloten kringloop, met als resultaat een emissievermindering van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater (zoals broeikasgassen, ammoniak, nutriënten en bestrijdingsmiddelen) en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen (zoals water, fosfaat en bodemvruchtbaarheid);
  - klimaatmitigatie (vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door een zuiniger energiegebruik, reductie van het gebruik van fossiele energie door omschakeling op hernieuwbare energie, productie van hernieuwbare energie);
  - klimaat adaptatie (door het tegen gaan van dan wel het verminderen van de effecten van grotere watertekorten en -overschotten en toenemende verzilting);
  - verbetering van dierenwelzijn/diergezondheid en verminderd risico voor de volksgezondheid bij de interactie tussen mens en dier;
  - behoud en versterking van biodiversiteit en omgevingskwaliteit.
- De verantwoordelijke autoriteit zal bij de toepassing van deze submaatregel nadere keuzes maken gebaseerd op de regionale context met bijbehorende uitdagingen en behoeften door de regeling open te stellen voor of door de nadruk te leggen op specifieke problemen, gebieden, groepen van agrarische ondernemers of voor bepaalde periodes en dergelijke. De selectiecriteria worden aan deze specifieke regionale keuzes gekoppeld.
- De aanvragen worden geselecteerd door middel van een inschrijving. Hiervoor wordt gewerkt met tenders en een puntensysteem voor de beoordeling van aanvragen op basis van selectiecriteria.
- De aanvragen worden beoordeeld op basis van innovatieve eigenschappen en hun bijdrage aan één of meerdere van de bovenstaande 6 thema's.
- Voor het beoordelen van aanvragen voor investeringen in innovaties is de inschatting van een expertpanel nodig om te bepalen of de omvang van de gevraagde subsidie

redelijk is in het licht van nagestreefde innovatie. Er wordt kritisch gekeken naar de haalbaarheid en het verwachte perspectief van alle facetten van de innovatie. Dit vereist een flexibele pool aan deskundigen omdat de uiteenlopende vormen van innovaties uiteenlopende deskundigheid kunnen vragen.

Zo zullen aanvragen, met een beoordeling boven een vooraf vastgestelde grenswaarde, worden goedgekeurd mits er voldoende budget is. Wanneer het totaal van de aanvragen de beschikbare middelen (subsidieplafond) overschrijdt, dan krijgen de aanvragen met de meeste punten voorrang (ranking). Aanvragen die niet gehonoreerd worden vanwege een gebrek aan middelen, kunnen in de opvolgende tender opnieuw meedingen.

(Toepasselijke) bedragen en steunpercentages

40% van de subsidiabele kosten.

Indien steun voor plattelandsontwikkeling door de lidstaten niet valt binnen de werkingssfeer van artikel 42 VWEU, zijn alle voorwaarden uit het betreffende staatssteunkader zoals genoemd in hoofdstuk 13 Toetsing staatssteun van toepassing.

Controleerbaarheid en beheersbaarheid van de maatregelen en/of soorten van concrete acties

Risico('s) bij de uitvoering van de maatregelen

Het formuleren van controleerbare en verifieerbare selectiecriteria is punt van aandacht.

In de recente audit van 10/2014 van DG Agri (J4) RD1/2014/813/NL/RTLTM is door de Commissie als voorlopige bevinding aangegeven dat niet systematisch wordt gecontroleerd of wordt voldaan aan de redelijkheid van de gedeclareerde kosten.

Een risico is de complexiteit van de declaratie van de arbeidskosten. Om de risico's op dat terrein te verminderen is in notificatie POP3 2015-1 voorgesteld te gaan werken met standaardkosten, te weten een standaardopslag bij de loonkosten voor werkgeverslasten en overhead.

Beperkende maatregelen

De verantwoordelijke autoriteit voor de regelgeving betreft het betaalorgaan bij de voorbereiding van de regelgeving om te komen tot verifieerbare en controleerbare selectiecriteria.

Door het betaalorgaan wordt een procedure ingericht om te checken of de selectieprocedure correct doorlopen is.

De redelijkheid van de gedeclareerde kosten zal systematisch onderdeel uitmaken van de controles door het betaalorgaan. Aan een en ander wordt vormgegeven via checklisten die worden gebruikt bij de controles van aanvragen en betaalverzoeken op basis van de

desbetreffende regelgeving.

Voor arbeidskosten zal gewerkt worden met standaard kosten per eenheid. De afgelopen POP2 periode heeft geleerd, dat hier duidelijkheid scheppen zowel de aanvragers als de uitvoering helpt.

Algemene beoordeling van de maatregel

Deze maatregel is goed verifieerbaar en controleerbaar.

De beheersautoriteit en het betaalorgaan zijn met dit type maatregelen bekend, ook met het werken met beoordelingscommissies. Onder het POP2 programma zijn vergelijkbare maatregelen uitgevoerd.

Aandachtspunt is het verbeteren van de controle op de redelijkheid van de gedeclareerde kosten.

Methode voor de berekening van het steunpercentage, indien relevant

De opslag op loonkosten en de hoogte van bijdragen in natura, in de vorm van onbetaalde eigen arbeid en inzet vrijwilligers, worden berekend conform de voorschriften zoals genoemd in hoofdstuk 8,

Informatie die specifiek is voor de concrete actie

Vaststelling van niet-productieve investeringen

Vaststelling van collectieve investeringen

Vaststelling van geïntegreerde projecten

Definitie en identificatie van de in aanmerking komende Natura 2000-gebieden en andere gebieden met een hoge natuurwaarde

Beschrijving van de wijze waarop de steun wordt toegespitst op boerderijen in overeenstemming met de SWOT verricht in verband met de prioriteit als bedoeld in artikel 5, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1305/2013

[ ]

Lijst van door het recht van de Unie gestelde nieuwe eisen ter nakoming waarvan steun kan worden verleend in het kader van artikel 17, lid 6, van Verordening (EU) nr. 1305/2013

[ ]

Indien relevant, de minimum standaard voor energie-efficiëntie genoemd in artikel 13, onder c) van de Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 807/2014

[ ]

Indien relevant, de definitie van de drempels genoemd in artikel 13, onder e) van de Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 807/2014

[ ]